

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, za našimi okny pomalu začal podzim a zdá se, že vše je tak, jak má být – alespoň co se týká ročních období. Střídání ročních období vlastně představuje určitou jistotu v docela nejistém světě kolem nás. Pokud odhlédneme od našich (mnohdy přehnaných) představ, jak má vypadat počasí na jaře či na podzim, tak kolem sebe najdeme celou řadu krásných měnících se příkladů našeho sepjetí s přírodou, krajinou a od ní odvozenými, neodlučitelnými dějinami každodennosti. V krajině nacházíme nespočet nám blízkých znaků a jevů. Některé více vnímáme právě v závislosti na ročních obdobích, jiné po celý dlouhý rok. Mezi ty druhé pro mnohé z nás patří ovocné stromy, ke kterým se často vážou vzpomínky z dětství a provází nás celou životní poutí krajinou našeho bytí.

Na ovocný strom lze pohlížet z mnoha stran a různými způsoby. Chci se s vámi podělit o dva nevšední zážitky z osobních kontaktů s ovocným stromovím.

První takový kontakt se týká doteku s útlou knížkou nazvanou „Knížka o štěpování a spravování štěpnic“. Knížka od Jošta III. z Rožmberka byla vytištěna v roce 1598 a nespornou zajímavostí je fakt, že je psaná česky. Kniha přináší jedinečnou možnost nahlédnutí do smýšlení a vnímání světa člověkem žijícím v českých zemích v šestnáctém století. Ovoce a ovocný strom byly pro člověka této doby natolik významné, že pokládal za důležité sepsat svoje zkušenosti a předat je dál. Čtenář znalý oboru, jehož se kniha týká, se jistě mnohokrát nad textem pozastaví, například nad řadou nereálných, ale dobře míněných pěstitelských doporučení. I čtenáři ve věcech zahradnických laickému je však kniha otevřena, neboť krása jazyka a lidská fantazie, vedená mnohdy až ke krajnostem, jsou důvody, pro které stojí za to knihu číst.

Druhý kontakt je aktuální. Ve chvíli, kdy píšu toto zamyšlení, tak slyším z rozhlasu další poplašnou zprávu. Naši ovocnáři signalizují značné ztráty na výnosech jablek. Vlivem katastrofálního sucha jsou jablka malá a odrudové znaky nejsou letos typické. Dovídám se, že jablko musí mít minimálně 60–65 mm v průměru a řetězce vyžadují (v rámci svého geniálního marketingu) v principu jablka zelená, červená a žíhaná.

Moje povolání krajinářského architekta mě dovedlo do společnosti kolegů, kteří se profesionálně zabývají ovocnými dřevinami, jejich sortimentem, vlastnostmi a v neposlední řadě intenzivním i extenzivním způsobem jejich pěstování. Základem všech praktických úvah však zůstává znalost sortimentů, jejich

dosažitelnost, původní i aktuální rozšíření a především každodenní studium v terénu, v badatelkách, při cestách krajinou – vlastně pořád a kdekoliv. Je obdivuhodné, jak se podařilo relativně malému okruhu ovocnářů – specialistů na tzv. „staré odrůdy“ – najít, identifikovat, katalogizovat a začít aktivně ochraňovat strukturované záchranné sortimenty ovocných dřevin. Těmto kolegům patří jistě náš velký dík za jejich povedenou snahu o záchranu života celé řady neuvěřitelně půvabných jabloní, hrušní, třešní... nebo chcete-li nenahraditelných krajinných dominant, neopakovatelných scénérií, vůní a barev, bez kterých by nebyl náš život takový, jaký je. Patří jim ale také dík za to, že je náš život pořád ještě dostatečně pestrý a zajímavý. Je tomu tak navzdory všemocné globalizaci, strategiím obchodních řetězců a obecné snaze, aby vše bylo normované, stejně veliké a dokonce i barevné.

Pane profesore Řezníčku, pane Martine Lípo, pane kolego Salaši a Bočku, pane Václave Tetero a další kolegové – studujte prosím sortimenty našich starých ovocných druhů, ukazujte prosím všem kolem Vás krásu rozkvetlé jabloň, hrušně či třešně. Bylo by totiž neodpuštělné zapomenout na všechny odstíny modré barvy u švestky, švestečky, trnky, kulovačky, durancie či kozích cecků. Bylo by to neodpuštělné nejen proto, že slivovice z moravského Slovácka má možná větší marketingový potenciál, než by se na první pohled zdálo!

Pavel Šimek, Zahradnická fakulta MENDELU, Lednice

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 5/2015 Ročník 70
Vychází 6x ročně
Cena 39 Kč
 Časopis státní ochrany přírody
 The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2015 Všechna práva vyhrazena.
 Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele
 ISSN 1210-258X
 Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává

AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha
 a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice
 s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí, Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor Mgr. Dalibor Zachoval
Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek ●
 Mgr. Jiří Bašta ● prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. ● Ing. Karel Drbal ● Mgr. Svatava Havelková ● Ing. Michael Hošek ●
 doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. ●
 Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D. ●
 doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. ● JUDr. Svatomír Mičoch ● Ing. Jan Moravec ● RNDr. Zdeněk Patzelt ● RNDr. František Pelc (předseda) ●
 Ing. Pavel Pešout ● RNDr. Jan Plesník, CSc. ●
 RNDr. František Pojer ● Ing. Martin Starý ●
 Ing. Jakub Šafránek ● Ing. Martin Škorpík ●
 Mgr. Karolína Šulová ● RNDr. Alena Vopálková ●
Adresa redakce
 Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
 tel. 283 069 136, 283 069 111, fax 283 069 247
 ochrana.prirody@nature.cz
 www.casopis.ochranaprirody.cz
 www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR
 jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
 Ve Žlíbku 1800/77, hala A3 193 00 Praha 9;
 tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
 send@send.cz, www.send.cz
Objednávky do zahraničí
 vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
 tel. 283 069 127
 predplatne@nature.cz
Tisk Tiskárna BÍLÝ SLON s. r. o.
Grafická úprava a sazba www.pixl-e.cz
Ilustrační kresby Jan Steklík
Korektury Karel Klem, Jana Klimešová

Toto číslo vychází 22. 10. 2015

Podrobný seznam literatury
k jednotlivým příspěvkům najdete
na www.casopis.ochranaprirody.cz

